

БАРЫ ДОНДУЛАР ПРОЛЕТАРИИДАРА, ХОЛВОХУН!

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫ ОРОЙУОНУЛААРЫ КОМИТЕТЫН УОННА ҮЛЭЭНГЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОНУЛААРЫ СОВЕТЫН ОРГАНАОрган Чуралчинского районного Комитета КПСС и районного Совета депутатов
трудящихся Якутской АССР1971 жыл алтынньы
15 күнүттөн тахсар

№ 84 (4039)

1971 жыл Огыйын 17 күнэ

СУБУУТА

Сыаната
2 харчы

ОФИЦИАЛЬНАЯ ОТДЕЛ

КУОТАЛАҔЫ КЫАЙЫЛААХТАРА —ЭРИЛИКТЭР

Райсовет исполкомун уонна тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин профсоюзун райкомун президиумун холбохтуу муньахтарыгар 1971 жыл бастакы агарын түмүгүн оройуон колхозтарын уонна совхозун социалистическайдык куоталаһыларын түмүгүн туһунан болтуруос дүүхэлэтиннэ.

Оройуон госдарстатэти атыылаһын былаанын 111,3 үтү туттарыны 111,2, түүлээти туттарыны 140,8 бырыһыан толордо. Сааскы куорактаах култура ыһыатын былаана 103,9, хортупуу омордуу былаана 190 бырыһыан толорулунна.

Дыл бастакы агарыгар үтү валовой ымын былаанын толорууга Эрилик Эристин аатынан колхоз, Субуруускай аатынан совхоз, оттон төрүөтү тыһынаахтык итиннэ Эрилик Эристин аатынан уонна Карл Маркс аатынан колхозтар уонна Субуруускай аатынан совхоз атын хаһаайыстыбалардааһар үчүгүйдик үлээбиттэрэ бэлэттэннэ.

Социалистическайдык куоталаһы сыл агардаах түмүгүнэн, Эрилик Эристин аатынан колхоз (бырабыллыһа председателе таб. Филиппов Р. А., партком секретара таб. Дмитриев Н. С.) кыһылаабынан аабыллына, бу колхозка райсовет исполкомун уонна тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин профсоюзун райкомун президиумун көһөрүлэ сылдар Кыһыл Знамялара ананна.

Холбохтуу муньах биир фуражнай ынахтан 6 ый түмүгүнэн, 900 кг-тан үрдүк үтү ыбыт биирдинилээн манньыксыттары, ону тэнэ, биирдин ынахтан 800 кг-тан ордуу үтү ыбыт фермалар коллективтары Бочуот Дуоскатыгар таһаарыа быһаары ылынна.

Исполком уонна профсоюз райкомун президиума сыл иккис агарыгар

общественнай сүөһүттэн ылымлар бордунуусууһун үрдэтэр итиннэ сүөһүнү көрүүнү-истини тунса ралларыгар, эбик аһааһы дэлэйдик онорон ситини тэрийэллэригэр, сана төрүөх көнүгүнэн өлүүтүн таһаарбат суһал дьаһаллары ылаалларыгар колхозтар бырабыллыһааһын, совхоз дирекциятын, нэһиликтэр Советтарын исполкомдарын, хаһаайыстыбалар специалистарын соруудаһааһын. Ленин аатынан, Калинин аатынан уонна Карл Маркс аатынан колхозтар үтү валовой ымын графигын толорууга киирэр бары наадалаах дьаһаллары ылаахтаахтар.

Хаһаайыстыбалар бииргэ-дирдэрин, отделениелар управлюшайдарын, госплемстанция салалтатын ынаады искусственинай эмалээһини төрөөһүннээхтик ытталларыгар, буюу тыллыбыт ынахтарга сөтөөх кэмгэр ректальнай кытаанах хонтуруолу олохтуулларыгар эбэһинистэннэ.

Сүөһүнү сайынны уотуу төрөөһүннээхтик ыттылаахтаах. Ол иһин маччират сирдэр былааннаахтык туһанылаахтаахтар, эбик аһык тэрийлээхтээх. Уотуулар сүөһү сууккатааһы эбиллэтиннэ түмүгүн ахсын чуолкайдаан иһиллээхтээх.

Холбохтуу муньах Калинин аатынан уонна Карл Маркс аатынан колхозтар паардааһын былаанын хайаан да толороллорун модьуйда.

Оройуон бары хаһаайыстыбалара, партийнай, советскай, профсоюзнай уонна комсомольскай тэрилтэлэр сыл иккис агарыгар социалистическай куоталаһыны үлэ бары салааларыгар көрүүтүүлээхтик тэрийэн ылыммыт былааннары уонна эбэһэтэлиститибэлэри бары көрүүнүнэн толорор дьаһаллары суһаллык ылар соруктаахтар.

БАХСЫ ОТЧУТТАРА

Карл Маркс аатынан колхоз Тодосинноуу бииргэдэтэ (бииргэдэнир Н. Местников), отыйын 13 күнүгүттэ турутуула, оттоонун графигын 107 бырыһыан толорор кэлэ. Барыта 1410 центнер оттоно.

Манна Н. Аммосов салайар механизированнай агардаах звенота 12 киһилээх. Киһилэр иһин ахсыс 45-тин центнер кэбиһилибит оттоонулар. Ити графигы 104 бырыһыан толорууга таһаар, К. Варашков уон алта киһилээх колхозун звенота биирдин бэйэлэригэр 25-тин центнер оту кэбиһилэр, графигтарын 111 бырыһыан толордулар. Киһилэр курдуу көрдөрүүнү В. Варашков уон биир отчууттаах колхозун звенота ситистэ. Оттон С. Ноговицын звеноводтаах уон төрт киһилээх илин звенотугар — биирдин бэйэлэригэр 43-түү центнер оттоонулар.

Колхоз үрдүнэн оту баһамнаһын үлэсэ өссө үчүгэй татимнаах буолуобун, Чыапнара бииргэдэтэ таһаары тарта. Биир колхозка, биир усуллубуула үлэһиттэр эрэри манна оттоонун графигын толоруу баһа-суоба 11 бырыһыан эрэ туолла.

К. ЛЫТКИН.

КЫТААНАХ ХОДУҔАЛАРЫГАР

Бары ынаады толору туһунан туран, бэйэ сирин иһингэр баар күөбү хаалларбакка оттоон илар туһунан Кытаанах отделениетин отчууттара турумууттара. Билингитэ оттоонун татимнаахтын баран иһэр дикха наада.

Отделение Кытаанахтааһы бииргэдэтэ 2343 тонна оту оттоохтаах. Аһааһыт үлэһит иһин барыта ходуһа таһыста. Билингитэ 105 иһин оттуу сылдар. Сэттэ звено дьонно бары отууга хоно сылдан үлэһиттэр. От үлэһиттэр 21 ат, 3 орус, иһин гусеничная уонча сэттэ көлүө, бүтүөй трактордар туһанилларлар. Киһилэргэ сөтөөх холбоһор механизмдар бааллар.

Үчүгүйдик ыдыһаан үлэһиттэр иһэр аһааһа М. Д. Новгородов звенота буолар. Иһин быһаана — 578 тонна, звено 17 киһилээх. Манна 300 гектары орус-тардылар, иһинтэн 250-лун мустардылар. Оттон 330 центнер оту кэбиһилэр. Киһилэр кэбиһилэртэн С. С. Дьяновскай

уон үс киһилээх звенота иһэр. Бу дьон 120 гектары обустардылар, 90 гектары мустардылар. Звено 200 центнер кэбиһилибит оттоно.

Пенсионердар уонна сулуус-палаахтар барыта отут аһааһын оттуулар. Киһилэр отут гектардаах сир охсон, оттон сүүрбэтин мустулар. Отторун тутта кэбиһэн иһэргэ ыһаахаллар. Пенсионер Захаров И. И. — 70 саастаах кырдыаас. Киһи иһингэ туһуут 80 букуллына.

Бииргэдэ отчууттара 617 гектардаах ходуһаны тэллилэр.

Оттон 465 гектары муньаан ыдылар. Кэбиһэн чомчолуут отторо 760 центнер буолла. Ылырмын от күрүөтүн көтүмэхтин тутан, сорох сир отун сыгы-сүөһү сизбиттээх. Ылырды маһы хара маһаһыттан иһэ-иһэххэ наада. Оттон политэри-йэччилэр уонна агитатордар конууттааһы отууларга күнүстэ сылдьаалара, үлэни тэрийэллэр, куоталаһыны иһиннэ тэһитиннэ өссө үчүгүйдик ыла-саллара күүтүллэр.

Г. АФАНАСЬЕВ,
бийиһи общ. көрр.

Донецка бырааһыннык

Донецк, ССТА. Манна Норуот хаһаайыстыбатын уонна ордуу соруотун ыраахан индустриалы сайыннарыы бэс сылаах былаанын соруудаһааһын толорууга бөдөн сити-һиллэрин иһин наһараалааһыт Донецкай уобаласка Ленин иккис орденын туттарыга аһааһыт үөрүүлээх муньах буолла.

Муньаахха мустубут дьонунан итиннэ көрүлүбүт ССКП КК Политбюротун чилиһэ, ССРС Верховнай Советын Президиумун чилиһэ, Украина КП КК бастаан секретара П. Е. Шелест тым эттэ.

БОЧУОТ ДУОСКАТА

1971 жыл Огыйын түмүгүнэн биирдин ынахтараттан 900 кг-тан тахса үтү ыбыт биирдинилээн манньыксыттар, 800 кг-тан тахса үтү ыбыт ферма коллективтара оройуоннаады Бочуот Дуоскатыгар таһаарыллаттар

1. МАННЫКСЫТТАР

Ленин аатынан колхозтан

1. Абрамова М. Ф.	1005
2. Гелых З. И.	914
3. Седальцев А. Р.	929

Эрилик Эристин аатынан колхозтан

1. Арениндретов В. С.	918
2. Адамова М. И.	908
3. Давыдова М. И.	1171
4. Ефремова А. П.	1131
5. Иванова М. Е.	905
6. Илларионов М. С.	1173
7. Кузьмина А. Т.	1457
8. Лукина Д. Е.	1004
9. Макарова А. А.	1037
10. Пестерева А. И.	1273
11. Пестерева Е. П.	933
12. Писарева М. М.	1097
13. Полова Ф. А.	960
14. Романов Н. Г.	1020
15. Сергеева А. И.	930
16. Сидорова А. А.	1036
17. Саволякина В. В.	1115
18. Тарабукина В. К.	1160
19. Фенфанова А. Е.	916

Субуруускай аатынан совхозтан

1. Варламов А. С.	1053
2. Ирилина М. Д.	936
3. Макарова У. Е.	1195
4. Натыхов А. Т.	909
4. Парфенова К. Г.	920

Карл Маркс аатынан колхозтан

1. Местникова М. И.	903
2. Степцов Е. Ф.	967

П. ФЕРМАЛАР

Эрилик Эристин аатынан колхозтан

1. Бирьы боһомо (старшай манньыксыт Тарабукина В. К.)	806
2. Билингитэ (старшай манньыксыт Сысэтинова В. И.)	879
3. Дьонтуудай (старшай манньыксыт Илларионов М. С.)	816
4. Сирь-Холлодье (старшай манньыксыт Кутыкина А. Т.)	1009
5. Уот (старшай манньыксыт Писарева М. М.)	831
6. Чибил (старшай манньыксыт Пестерева А. И.)	803

Оттоохунна — бары күүһү!

Пятилетка бастакы сылын былааннарын толорууга—бары күүһү!

САППААС ОТ САЙЫЛЫГАР

Ленин аатынан колхоз Амматаабы учаастагар Адам Аллахын ферматын коллектива дьолун үлээтэ. Ити аатырбыта ыраатта. ССКП чилинэ, ленинскэй юбилейнай медаллаах мааньыксыт Велых Зоя Ино-кентьенна маанна ханьы да сылын старшайдыр. Бу бие мааньыксыттаах ферма сүөһүттэн бородуусууна илүүк айымнылаах үлэтин туоһутунан үлэ өтөрүнэ, эмиз ленинскэй юбилейнай медаллаах кырдыаас сайыксыт Мария Фоминична Абрамова быһыл Үлэ Кыһыл Знамята орденнаан нагараадалааһын буолар.

Сайылыктарыгар Амма хочотун хоньдор сытар Саппаас Окко тахсыахтарымт млата бостуу Павлов Семен Аноподистович ынахтарын кичэллик мааньыр. Ынах сүлүттэн, маанна хойутаабыт инниттэн кэтин, көрө сылдьан мөчүттөр. Ити кураан сайын күнүн уотун саралланыгар, кумаар, бырдах үгөннүгэр үгүс сыраны ылар.

Саппаас оттор Эрлик Эрстни аатынан колхоз Малдыкхиттэри биригээдэтин сүөһүттэрин бачымнан итинтик өйөөбүттэрэ. Сайынны түөрт ыларга фуражнай ынах ахсыттан биридин тыһымча кг үүтү ырга эбэ-һээтэлисибэ ылымнытара, колхозтарын үрүт илгэни дэлэтээччилэрин ыгырыгытара, тыһымчалыны кг үүтү ырга социалистическайдык куоталаһыны көбүлөөччилэринэн буолбуттара. Оттон сылдаары соруктара бири ынахтан 1637 кг үүтү ырга дик.

Бос ыйыгар кинилэр биридин ынахтан 193 кг онуугар 258-тмы кг үүтү ыттылар. Сыл бастакы агарыгар үтү валовойунан маань графичин алта центнертэн ордугунаан аһардылар. Алта ый устата ферма үрдүнэн бири фуражнай ынахтан ортотунан 750-нуу кг үүтү ытты. Велых З. И. уонна Абрамова М. Ф. ити көмгө 914—1006 кг үүтү ыттылар. Кинилэр бос ыйыгар биридин ынахтан күлгө уоннуу киһи үүтү күрүлөччү ыһыттылар.

Вилитин үтү маань үрдэтэр иһин көхтөөх үлэ барар. Күн айы биридин ынахтан отуттуу кг. көөннөрбө сэтэллэр. Опыттаах сүөһүттэртэн эдэр мааньыксыт Матрона Саввина элбэххэ уһуулуна. Кини аёас дьүөгөлө-риттэн итэһэ суох үүтү маан куугунатарга дьулуһар. Оттон коммунист Дьячковскай Гаврил Гаврильевич ынахтары искусственной сел-малээһини кэмин көтүпкөккө ытаргы хаачыйар. Амма селпотун үлэһитэ, коммунист Дьячковскай Афанасий Захарович политехнийэччи быһытынан араас өрүттөөх итэр-өйдөтөр үлэни ытар.

Быһыл от колхоз үрдүнэн татым буолара биллэр. Ону өйдөөн, бу ферма бары үлэ-иттэрэ маан быыстарыгар биригээ ордорунан, биридин байлаларыгар тиксэринэн иккилин тонна оту бөлөмнүргэ тылларын биэрбиттэрэ. Ол аата барыта 180 центнери оттуохтара. Итиччэ отунан кураайы дьылларга уон биэстин ынагы сыл таһаарар буоларбыт. Онон, колхоз мааньыксытара, сүөһүттэрэ саппаас-оттор ыгырыгыларын өйөөн, бары от үлэтигэр көдүүстөөх кыгытыны ыларга турумууттара көрө-сөбүлээх. Оттон ыгырыгылаахтар хайы-үйэ түөрт уонча центнер оту чөмчөттүлэр. Өссө лабыкта хомуйаары сылдааллар.

Тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыга оройуон колхозтарын уонна совхозун икки ардыларыгар социалистической куоталаһыларын 1971 с. сыл агардаах түмүгэ

Үлэ-көрүһтөр		Совхоз уонна колхозтар ааттара					Оройуон үрдүнэн
		Велин	Эрлик Эрстни	Калнини	Кара Маркс	Суб-руускай совхоз	
Эти государство туттары (центнер)	былаан туолла %-на	720 639 88,7	1281 1429 116,2	320 338 105,9	281 362 124,8	1840 231 115,8	4400 4899 111,3
Үтү государство туттары (центнер)	былаан туолла %-на	1480 4063 146,7	6020 7540 125,2	1950 1778 91,2	1900 1842 96,9	8150 8553 106,2	21500 23905 111,2
Үт валовой маан (центнер)	былаан туолла %-на	5152 4687 90,9	9378 11773 126,1	2068 2186 93,2	2022 2455 93,6	10580 11620 109,8	3360 33021 108,2
Бири фуражнай ынахтан үүтү маань (кг)	былаан туолла %-на	680 563 81,6	700 796 113,7	668 551 82,5	668 550 82,3	676 572 84,6	681 638 93,7
Нэһрэйи тыһымча иһин	төрөтө тыһымча %-на	634 534 84,2	1394 1317 94,5	465 424 91,2	503 473 94,0	1818 1701 93,6	4814 4449 92,4
Түүлээри туттары (солк.)	былаан туолла %-на	3100 5147 165,9	5000 6770 135,4	400 760 190	1500 1729 115,3	8000 14731 184,4	18000 28338 157,4
Туорахтаах культураны ыһы (гектар)	былаан туолла %-на	935 936 100,1	600 680 113,3	470 470 100	270 270 100	970 1017 104,8	3245 3373 103,9
Хортунуу олодуу (гектар)	былаан туолла %-на	— — —	20 20 100	5 5 100	12 12 100	28 28 100	65 65 100
Паары көтөрүү (гектар)	былаан туолла %-на	738 740 100,3	500 502 100,4	400 182 45,5	260 238 87,7	1232 1232 100	3130 2881 92,1
Министэ		IV	I	V	III	II	

Пятилетка бастакы сылын сайынны үүтүгүннээх быһыны, күөх торбо баайын тодо-хоро ыларга учаастак бастык ферматын коллективна ити курдук өрө көтөүл-лүүлээхтик үлэһин. Партия XXIV съездин уураахтарын олоххо киллэрингэ, байлаларын тустаах үлэлэригэр өссө саага ситиһиннэр иһин куоталаһы аһааһын өрө көтөүтүлэр.

А. ПАВЛОВ,

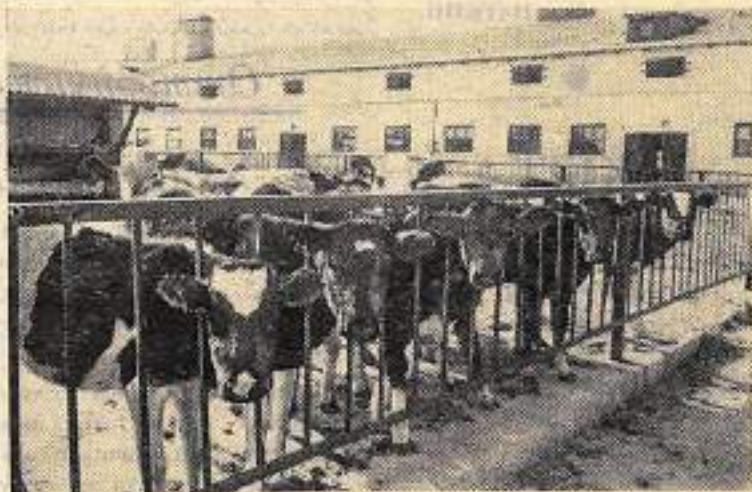
учаастак зоотехника.

Ыйдаабы былаан толорулуна

Калнини аатынан колхоз үүтү мааньыксыт маан ынах ахсаанын алтутан, сайылыкка көмгөтөр тэрэ-һиннээхтик тахсан. Быһыл үүт валовой маань аё-пыт сылдаарар үрдэтэ.

Бос ыйыгар быдырытын 575 центнер үүт мааньыксыт буоллаһына, быһыл 871 центнер үүт маан. Сайылык бастакы ыйдаах былааньы 1 №-дөөх биригээ-дэ (биригээһинир Петров Е. В.) 123,4, 2 №-дөөх биригээдэ (биригээһинир Захаров А. В.) 132,9 быры-һыан толордулар. Үүтү мааньыксыт колхоз үрдүнэн ыттылар, социалистическайдык куоталаһына кыһаһылааһынан Булгун-ных фермата тыһымча. Ферма мааньыксыттара бары биригээһинир сорудахтарын толордулар. Бу ферма мааньыксыттара комсомолкалар Елена Петрова 752, Татьяна Пир-някова 736 килограмм үүтү биридин фуражнай ынахтарыттан маан колхоз үрдүнэн бастыклар кыһа-ларигэр иһэллэр.

ВИНИГИ КОРР.

Белгород аннынаагы «Новая жизнь» колхоз—үүтү оро-гон таһаарыма илэтибит бөдөн хаһаайыстыба. Механи-зациялааһын сөрмалар хас күн ахсын куорат олохтоох-торугар 6000 килограммтан ордук үүтү уонна 300 кило-грамм сүөһүн биэрэллэр. Саага пятилеткага сүөһүттэн ыттылар бородуусууа 2 тогүл улаааһытаах. Көрүлүбүт былааннарын толорууга специалистар үрдүк бородуусуу-йалаах сүөһүкү үөскөтүһүн, аһылык бааһын тупсарыма тэрийэллэр. Бу үлэни кылаабынай зоотехник В. Г. Голу-сов салайар. Ыаньык ынах сүөһү халбаннаабат элбэх үүттөөх аһардаа харь-эриэн бородалартан сүүмэрдэнэр. Бу илэтибит хаһаайыстыба Белгородскай уобалас хаһа-йыстыбаларыгар племенной сүөһүнү бири сүрүн биэрээч-чинэн буолар.

Синиикка: колхоз ферматын тиэргэнэ.

О. Сизов фотота.

СССР фотохрониката.

Редакция почтатыттан Эрэйдээх телефон

Эрлик Эрстни аатынан колхоз киһи өрөмүөнүгэр мастарыскайын телефонын аһааһын маан ыһыттан млата үлээ-бэт буолан турар. Трактор, массына, о. д. а. саахалла-һыта таһыстааһына, колхоз учаастактарыттан телефону-нан көпсөтөн, саахаллаан, онотторон эбэтэр бэлэми В. В. Михайлов маань оһорго түргэник ылааллара. Ону бу оһорго үлэһиттэрин дьаһа-й-сибээһин тутуһар баар-суох бат. Маанна эппиэттөөх С. С. төрүлүт үлэһитинэ Чапур, Мэлдэхси, Хадаар, Хайах-Н. ФЕДОРОВ.

РЕДАКЦИЯТТАН. Биһиги селькорбут Н. Федоров бу көпсөтөр телефону тутуһан өссө муус устар 26 кү-нүгэр биһигэ суруйбута. Ону дьаһал ыларга сибээс оройуоннаагы уаһын администрациятыгар илэтиб-тэ ыһыһыһыт да, күн бүгүнүгэр дээрэ туох да эи-ниэт биллибэт.

Бу телефону (сөбөтөх телефону) барт сотору үлэ-һин гына онорон, онон бу сурукка дьаһаллаан эи-ниэт биэриэхтэрэ, дикэн редакция күүтэр.

МАХТАНАБЫТ, СИТИҢИНИ БАБАРАБЫТ

Биһигэ, төрөһүт дьолго, Данилова Елябит аһааһын оһобут этэһигэ сылдаары, кү-лэрэ-үөрэрэ — мунгура суох дьол. Оттон киһи дэг-дунг буоллаһына—сатаан этилли-бэт мунг.

Соторутаабыта биһиги үһүс кылаасна үөрэнэр оһобут, Еля, велосипедынан оһаһуу сылдаан аһааһын оһорбута. Ха-лыһыр сөбүс иһин, аһааһа дик санаан дьэһитигэр хонно-рон кэһисиппит. Нэһуо күнү-гэр балыһаага илэһиннэр-дөрбүлүт—унуоһа тостуһут буолан уолуппута. Дьэһитигэр хоннорон кэһинэн уустуһу-пунутун кэһисиппит иһин, оччолорго туту да гыһарбыт суоһа.

Ол эрэһи врач Семен Мак-симович Аваньес уонна фельд-шер Клавдия Митрофановна

Данилова Елябит аһааһын эрэйдэмэтин тутуһар дьы-һээх иһэллэр-аһааһын кыһа-мыһтара. Дьэ ити—киһилэр хаһан баһарар, хаһык да ыһаһааһын көрдөхтөрүнэ үтэ-тэрэ. Унуох тостуһуу иһа-һын тутуһуу, эһтээбиттэрэ. Онон Еля аһааһын биллил үчү-гэйдик оһо, хаһар буолла.

Биһиги киһи этэһигэ, иһа күлэ-үөрэ сылдаары төрө-көрө мунгура суох дьоллох-тук санаабыт. Кыһаһыла-лаах үтүө эһитигэр баһа баһыһабытын, махталыһын этэбит. Барыһыт үөрү-бүтүгэр өссө ситиһиндээхтик улааһын, Семен Максимович, Клавдия Митрофановна!

Мария, Анатолий
ИВАНОВТАР.
Директ.

Сайды, үүнүү суолунан

● 1966—1970 сылларга ЭХКС дойдутары национальнай дохуоттара 1,4, промышленнай бородууксуйаны өгөрөн таһаарышхара 1,2 уонна тас эргини сайынарарымыла 1,5 төгүлүн ордуу улаатта.

● ЭХКС дойдутары ирээттир сир шарины кыһалыһыахта 10 бырыһыан тиксэр уонна ити дойдутар аан дойду промышленнай бородууксуйатын 33 бырыһыанан өгөрөллөр.

● Ааспыт биэс сылга Советскай Союз техникескай комитэтин социалистическай дойдутарга 300 промышленнай уонна тыа хаһаайыстыбанын объекттар тутулунулар эбэтэр тупсарыллан оҥоһулунулар. Оттон 1971—1975 сылларга эмиэ Советскай Союз комитэтин ити дойдутарга 400-чэ кэринэ объекттары тутуллуоҕа.

● Тохсус пятилеткага Советскай Союз ЭХКС атан кыттыллыахтарын кытта тас эргини кээмэйэ, ахсыс пятилеткага кытта тэтиһэллэххэ, балтараа төгүлүнэн улаатта.

● Киники 20 сыл устатыгар социализм дойдутарыгар промышленнай бородууксуйа оҥоһуллар кээмэйэ 7 төгүл улаатта, оттон ити кэмгэ сайдыылаах капиталистическай дойдутарга — үс төгүлгө тийбэт этэ.

● Капитал дойдутарыгар үлэһиттэр забастовкалара улам элбээн иһэр. АХИҥ Улэсэ министерствота биллэрэринин, забастовкалар кэминэргэр 1961—1965 сылларга 97 мөлүйүүн киһи-күнэ сүтэрилинбит буоллаҕына, 1966—1970 сылларга 220 мөлүйүүн киһи-күнэ сүтэрилиннэ.

● Вилитин капитализм сайдыылаах дойдутарыгар 8 мөлүйүүн кэринэ үлэсэ суохтар бааллар.

● Ахсыс пятилеткага билиги дойдубуттар национальнай дохуот 41, промышленность бородууксуйата 50, транспорт бары көрүҥүрүнэн таһаарымы таһымы 35, разлнчнай табаар эргинэ 48 бырыһыан улаатта. Ити көрдөрүүлэр барылара пятилетка соруахтарынааҕар үрдүктөр.

● Киниктик туттуллар табаардары оҥоруу 49 бырыһыан улаатта, оттон ити соруах ССКП XXIII съезигэр 43—44 бырыһыаннан көрүлүбүтэ.

● Тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын сыллаагы орто кээмэйэ 21 бырыһыан улаатта. Ити көрдөрүү сэттис пятилеткага 12 бырыһыан этэ.

● ССКП XXIII съезэ нэһилиэнэньэ биһир кэбитигэр тиксэр дьиниэх дохуоту 30 бырыһыан улаатыннарарга быһаарбыт эбит буоллаҕына, биэс сыл иһигэр нэһилиэнэньэ биһир кэбитигэр тиксэр дьиниэх дохуот 33 бырыһыан улаатта. Оттон сэттис пятилеткага ити көрдөрүү 19 эрэ бырыһыан ситиһиллибитэ.

● Ахсыс пятилеткага национальнай дохуот сыллаагы орто кээмэйэ 233 миллиард

солкуобай эбит буоллаҕына, тохсус пятилеткага ити көрдөрүү 325 миллиард солкуобайга тирэһиллэрэ быһааннаҕа.

● Саҥа пятилеткага национальнай дохуот 37—40 бырыһыан улаатына, оттон промышленнай бородууксуйа кээмэйэ—42—46 уонна тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын сыллаагы орто кээмэйэ 20—22 бырыһыан улаатыахтара.

● Ааспыт ахсыс пятилеткага нэһилиэнэньэ дьиниэх дохуотун уопсай суумата 54 миллиардынан үүмүт эбит буоллаҕына, саҥа пятилеткага ити 72 миллиардынан улаатыа. Оттон биһир киниктэ тиксэр ирээттир таһаардахха ити дохуот 30 бырыһыаннан үүнүө.

● Бу пятилеткага рабочайдар уонна сулуеналаахтар ылар ыйдаагы хамнастары 146—149 солкуобайга диэри улаатыа.

● Биэс сыл иһигэр 565—575 мөлүйүүн квадратнай метр иһинэх олорор дьинилэр тутуллуохтара. Оччоҕо 60 мөлүйүүн киһи олорор дьинин усулуобулатын тупсарытар кыахтамыа.

● Ааспыт пятилеткага промышленность үлэ өгөрөн таһаарышхара 32 бырыһыан үрдэтилинбит эбит буоллаҕына, бу саҥа, тохсус пятилеткага 36—40 бырыһыан үрдэтиллэрэ быһаанналар. Оттон колхозтарга уонна совхозтарга ити кэмгэ үлэ өгөрүмтүөтэ 37—40 уонна тутууга 36—40 бырыһыан үрдүө.

● Тохсус пятилеткага үлэ өгөрүмтүөтэ биллэрдин: үрдэтилиннэ түмүгэр, национальнай дохуот үүнүүтэ 80—85 бырыһыаннан эбиллэрэ көрүллэр.

● Билиги дойдубуттар олорор бары дьоннортон 55 бырыһыаннара рабочайдар.

● Норуот быһаарыы органнарыгар—үлэһиттэр депутаттарын Советтарыгар икки мөлүйүүнтэн тахса норуот быһаардахтара үлэтиллэр.

● ССРС-ка профсоюзтар чилиэннэрин ахсана 93 мөлүйүүнтэн орто. Оттон Ленин комсомолун кэкиэтигэр 28 мөлүйүүнтэн тахса кыргыттар уонна уолаттар бааллар.

● Билигин билиги дойдубуттар социалистическай куоталаһыыга 71 мөлүйүүнтэн ордуу киһи кыттар, кинилэр улахан аҕардарга коммунистическай үлэ аатын ылар иһин охсуһаллар.

● Ааспыт 5 сылга дойдуга 33 үн тахса саҥа үрдүк үөрэх заведенийелара аһыллынылар. Ити кэм устата сэттэ мөлүйүүнтэн ордуу үрдүк уонна орто үөрэхтээх специалисттар бэлэмнииллэр. Тохсус пятилеткага 9 мөлүйүүн кэринэ специалисттары бэлэмниир соруу турар.

● ССРС-ка ахсыс пятилеткага научнай үлэһиттэр уопсай ахсааннара 1,4 төгүл элбээтэ уонна 930 тыһыынча киһинэ тийдэ.

Агитбиригээдэ—отчуттарга, сүөсүһүттэргэ

Балетмейстер Светлана Зайцева салайааччылаах культура оройуоннаагы дьинин уонна комсомол райкомун сэттэ киһинэх агитбиригээдэтэ от ыйын 14 күнүгүн биһир ый болдохтоох оройуон хаһаайыстыбаларын хонуутаагы отууларыгар, үттүгүннэх сайылдыктарыгар үлэһиттэр культурнай сынныалаһнарын тэрийэр соруктаах айаҕа турда. Агитбиригээдэ маршрутта Эрилик Эриетин аатынан колхоз Чакыр биригээдэтиттэн саҕаланан Субуруускай аатынан совхоз кинигэр Хатылы отчуттары уонна сүөсүһүттэрин культурнай сынныалаһнарын тэрийинэн түмүктэннэ. 14 нэһиликтэргэ 86 концерт көрдөрүллэрэ быһаанналар.

Отчуттар, сүөһү үлэһиттэр Аграфена Кузьмина «Кү

нү көрсөр ырыа», «Дорообо, күөрэгэй чыгыаарым», «Казакский вальс», Оля Протопопова толоруутугар «Россия», «Дорообо, Чурапчым чарыа», «Кымыстаах чороору кетэхтүм» ырыаларын, Якутскайдаагы культурнай-сирдатар училище студенткалара Мария Новгородова, Аграфена Максимова ССРС быраатты норуоттарын уонна тас дойдутар үнүкүлэрин толорууларын астына көрүөхтөрө, дуоһууа истиктэрэ. Баяҕа доһуһуоллааччы—Новосибирскайдаагы музыкальнай консерватория студента Иннокентий Романов.

Нэһиликтэр Советтары исполкомнара, миэстэтээри культура тэриитэлэрэ агитбиригээдэ үлэтигэр бары наадалаах көмөнү өгөрөллөрө саарбаҕа суох.

«СО» корр.

Үлэ дьонун көбүлээһининэн

Таһас кырыһааччы, учуутал, продавец, врач—ким барыта бараммат түбүтээх. Буоһан баран, бэйэ дьинилээх-уоттаах, ололоох-уруудаах буоллаҕына. Ол эрэри уонунан иһин дьон бириэмэ булан, кыһыны уһун иһэллэрин кэрдэһэ театр атаараллар. Манча эмиэ уһуукаах, сылааһах үлэ—саҥа пьеса тыһыан-оһун—бүтүн киһигэни көбүсүс үөрэттэххэ, сценада хайдах саҕарары, туттары-халтары хат-хат үтүктэ көрүөххэ, театрдынай маастарыстыбаны баһылыыр туһугар лекцияларга сылдьахха, элбээн баһаахха, Оссо ахсыһы тохсусуу быстарбат тыһыныттар аһаас массыннанан хас эми хонуутаах гастролга сылдьыа баар.

Роднай театр аһылдыта культура, искусство сайдыытыгар, талааннар үүнүүлэригэр, нэһилиэнэни ой-санаа, майгы-сигили оттуһан иһинэс тоһоһоһу улахан суолталаагы билири оройуонмутугар таба ойдуулар. Ол иһин көбүлээһини элбэх. Иккиннэһэ, үтүс дьонго театр үлэһиттэ—саҥаны көрдөһүү, сатаабаты сатааһы, кыабаты кыайыы, ол үөрүүтэ.

Оройуонтаа «бэйэбит народнай театры» дьини көпөтөр буолбунут балтараа сылы кыайа иһик. Ол кэмгэ артисттарбыт толорууларыгар Н.Нестроен «Тягостыне», Сидрун Омолдоон «Телен Нолуу-Нолу», Н. Туоһулаахал «Колхозтаах Криваһын», А. Федоров «Үс хатыһын», Н. Гуляев «Нургуһун уонна саллаат» дьини драматын, ленинскэе юбилей драматын театрилизеба-

най концерты көрдүбүт. Театр Вилигин даҕаны сүүрү тоһуһун оройуон киһини, элбэх нэһилиэнэһэллээх тыа бөһүлүстэрин, ону аһаан Амма, Мана-Хата-лас, Уус-Алдан оройуоннарын сценаларыгар 81 төгүл таһыста. Итин таба сынаадыгар театр сылга икки пьесаны бэлэмнэп, сценада ый ахсыһы кыһынга тахсар соруулаары кытары таһыһан көрүлүөхтээх.

Коллектив маастарыстыба оттуһан үүнэн иһэр. Сценада тас таһыһы ахсыһы көрөтүтөр сыһаарыллар ол туһунан элэр. Театрга оһуһуур отуча иһиттэн 16-тыгар народнай театр артиһын аата иһэрлиһитэ кыһа ону көрдөрөр. Ити артисттарын А. Герасимованы, М. Васильеваны, М. Новгородованы, Н. Корникова, С. Кришановичи, А. Архиповы, Я. Павловы, Н. Тоскины, Е. Монастырени, П. Дорофеевы, М. Сидилинцаны, о. д. а. чорботон бэлэмнэххэ сеп. Бастаан тэриллэһиттэр театр кинилэргэ тирэһибитэ.

Вилигин даҕаны сүүрү тоһуһун ити артистар буолаллар. Кинилэри тула А. Федоров, А. Тарасова, Н. Павлов, А. Петрова, У. Наумова, Т. Местеникова, Ю. Макаров курдук элэр таһааннар үүнэллэр.

Народнай театр үлэтин ааспыт сезона бэс ыйын ортотугар «Нургуһун уонна саллаат» дьини драматы сценада тыһыс таһаарыһаан сабыллыыта Көдөр сезон алтынны саҕатыгар аһылдыа. Саха АССР элэр аҕардаах юбилейи кыһыһы ити аһыһааххэ сезонга бэлэмниһи балаһан иһигар барыа. Оччоҕо репертуар туһунан этиһэххэ билигин эрдэ. Ол иһин баран, ааспыт сезон тийэх күһүһүгү аһыһааххыт пьесалартан театр бэлэмноттү И. Гоголев «Наара суох» дьини комедията тардыһытын бэлэмтээн этиһэххэ сеп. Авторы ылары кыһыһан үлэһит буоллаахха Е. Макаров «Долгуһаах олох»

дьини пьесатын сценада иһини таһыһаахха таһаарыа сол.

Театр көрсөр ыраахтартытан бастаан артистар кыһа бара туруулары үтүһүн аһыһаахха наада. Уһун кэмгэ комедионскага, эбэтэр тыада үлэһити барбыттары кыһыан тутта солбуһа, сана иһини репликациялы охсуһаһыт. Оһон театр сценада таһыһаах уһууругар, бэлэмнэһит дьон уһууһаат эрэ наадаа орчиллиһа элбэх бириэмэлэрин сүтэрэллэригэр тийбэллэр. Репликациялар, бэлэмнэһэр дьини уһууругар, таһыһаах таһыһаах суох буолан, аһыт 50-60 миһаадыһаах тыһыһаах аһаас массыннан гастроллуурга тийбэһит. Ол эрэри, иһин быһах, тэрдэһин кэминэһи ыраахтаттар. Оройуонта көмөнү, оһобуулу үтүстүк көрүстүбүт. Аһы да көрүһүһүт турдаа.

И. КАНДИНСКАЯ, народнай театр режиссера.

